

Lipták Ildikó

UTOLSÓ LEHETŐSÉG

[IDŐSZÁMÍTÁSUNK SZERINT]

2018-09-01 | IDŐSZÁMÍTÁSUNK SZERINT, NOVELLA

Biztos voltam benne, azért rendel magához, mert még nem hallottam valamelyik kiselőadását a szobatársa elviselhetetlen szokásairól vagy a gondozó személyzet alkalmatlanságáról. Soha nem értettem, miért nem elég, hogy anyám és a húga ezerszer megtekintik a műsort. Mert nemcsak mesél ám ilyenkor, hanem grimaszol, utánozza azokat, akikről mesél, és ha kellőképp behergelte magát, vicsorog és

fenyegetően rázza az öklét meg átkozódik. Külön nevet ad mindenkinek. A korábbi látogatásom Azamocskosról szólt, aki soha nem mos kezét vécé után. Direkt a szobában mondta el, hogy a néni is hallja, és – bár azt gondolnám, tök süket –, ezúttal végig az ölébe ejtett kezét vizsgálja szegény. Persze, fogalmam sincs, nagyanyám honnan tudja, hogy ki mos kezét, hiszen a nővérek szokták kitolni a mosdóba, és nem hinném, hogy másokkal együtt.

Ahogy beléptem az otthonba, elém sietett a főnővér, Azatetvesszajha, és kért, vegyem rá nagyanyámat, hogy legalább valami folyadékot fogadjon el, különben kénytelenek bekötni az infúziót, s mivel azt meg kitépi, nyugtatózniuk kell, ami már korábban is kiverte a családnál a biztosítékot.

A szobába lépve nagyanyám meglepően élénken, sőt kedvesen fogadott.

– Nagyi, azt mondják, napok óta nem eszel, nem iszol.

Nem felel, csak rám villantja vízkék szemét, majd konokul a távolba néz.

– Te mindig is olyan édes kislány voltál. Csak téged szeretlek. Te vagy az egyetlen a családban, aki megért engem, tündérmém.

– Mami, ne légy igazságtalan! Anyu és Magdi mindent megtesznek, hogy neked a legjobb legyen. Balázsék is sokat törődnek veled, pedig a kisgyerek mellett nem olyan könnyű. Tényleg, képzeld, én leszek a keresztanya. Mikor láttad utoljára? Tegnap voltam náluk, csináltam pár képet. Akarod látni?

Nagy kegyesen megvonja a vállát. Hunyorogva nézi a telefonomat.

– Te, ez a gyerek nem mongolidióta véletlenül? A Balázséknak nem mertem mondani, mert Azakényes... – itt tart egy kis szünetet, hogy érezzem, a kedvemért nem mondja végig – mindenem megsértődik. Te, az le nem ülne itt nálam, undorodik mindentől. Pusztit is úgy ad, hogy épp csak ideteszi az arcát.

– Nem hinném.

– Mit nem hinnél?

– Hogy downos a Petike.

– Dehát nincsen annak egy vonása a mi családukból. Olyan fekete haja van, mint az anyjának. Te, nem cigányok ezek véletlenül?

– Na, nagyi, ha most iszol egy-két korty vizet, akkor maradok, ám ha tovább folytatod a sztrájkot, indulok haza.

Poharát a szájához emeli, kortyol.

– Mama, van valami gond? Miért hívtál?

– Hogy én? Ja, hát, igen, mert magadtól már te se jönnél. Hónapokig felém se nézel, ha nem üzenek érted.

- Vizsgaidőszak volt, ennek ellenére voltam, csak aludtál, és nem akartalak felkelteni.
- Nahiszen! Azt bárki mondhatja.
- A szemközti szobában lakó néni nem mondta, hogy én hagytam itt a virágot?
- Nem mondtam, hogy ne állj szóba Azzalatanulatlansenkivel?

Honnan van türelmem ehhez? Anyám is, Magdi is már rég kiborultak volna, pedig ők bedobnak egy felest vagy egy Seduxent, mielőtt idejönnek. Hallgatunk, majd ő töri meg a csendet.

- Van a hűtőben csoki, egyél! ... ha el nem lopták.
- Nem kérek, nagyi, köszönöm.
- Na, nem kell úgy féltetni az alakodat!
- Jó, akkor kérek. Neked is vegyek ki?
- Kell a fenének! Azakényes hozta. Biztos úgy kapták valakitől. Mondd csak, te cigarettázol?
- Nem. Miért gondolod?
- Olyan sovány vagy, azért gondoltam. Mondják, hogy mostanában annyiféle-fajta cigarettát csinálnak, gondoltam, talán te ismered őket.
- Lehet, hogy ismerem, de mit számít ez?
- Mondják a tévében, hogy mindenfélét tesznek bele. Állítólag valahol még a törvény is megengedi.
- Ja, füvet? Hát, igen, az nem mindenhol tilos. Mármint a marihuána, tudod.

- Tudom.
- Tényleg, mama, te cigiztél valaha? Legalább bulikban vagy ilyesmi?
- Jaj, isten őrizz! ... legföljebb, ha nagyon ideges voltam, elloptam egy-egy szálat az öregapádtól, de az már nagyon régen volt.
- Hoppá, mik derülnek itt ki? Biztos becsúszott még egy kis ez-az...
- Sétálni akarok. Toljál ki a kertbe!

Mire kiérünk, teljesen befordul, a válla előreesik, tekintetét a térdére szegezi. Hiába mutatom a virágokat vagy a felhőket, a világot sem nézne körül. Idegesít, hogy nem tudok a szemébe nézni. Meg-megállok, eléje lépek, próbálom kizökkenteni. Semmire nem válaszol, bököget, hogy menjünk tovább. Valami nagyon távoli sztoriban pöröghet.

– Mama, drága, én tényleg nagyon szeretlek, hát miért nem mondod el, mi jár a fejedben? Biztos van egy csomó izgalmas történet, amit még nem meséltél el. Mikor fogod, ha nem most?

Na, erre felkapja a fejét, hátrafordul, úgy sziszegi, hogy vissza kell hőköljek:

– Te is temetnél, mi?! Csak ezt várjátok mind.

Többet nem szólok meg, holott vagy nyolc kört is megteszünk az udvaron. Ma már nem akarok hibázni. Amikor visszaérünk a szobába, úgy látom, mintha könnyes lenne a szeme, de kussolok. Amikor észreveszi, hogy szedelőzködöm, látványosan körbenéz, vajon figyel-e Azamocskos, s magához int, hogy valami titkosat súgjon:

– Te, szerinted az interneten utána lehet nézni, hogy valaki él-e még?

– Hú, hát, az attól függ, hogy kicsoda. Ha mondjuk híres ember, akkor biztos megírják a halálát. Vagy, ha a családja közli valamelyik lapban, talán... Miért?

– Te nem tudnál utánanézni egy bizonyos embernek?

Tanácsstalanságom határtalan. Fogalmam sincs, mivel teszek jobbat: ha megígérem, s netán nem sikerül, vagy ha kimutatom, hogy bizonytalan vagyok.

– Meg lehet próbálni, de ahhoz minél többet el kell mondjal róla.

– Nagyon elfáradtam. Szólj a nővéreknek, hogy fektessenek le!

Még egy kicsit tétovázok, de megint lehúzza a rolót. Tudja, hogy kell bebiztosítani mielőbbi látogatásomat. Azavénboszorka.

Legalább egy nevet mondott volna! Anyától nem merem megkérdezni, mert rögtön felhívja a húgát, az meg mindenki mást, és holnap már a mama fülét rágják, hogy mondja el, ki után kutat. Alig bírom megállni, hogy ne menjek vissza mindjárt másnap,

de nyugton maradok. Valami titkos vagy gyerekkori szerelemre gondolok. Esetleg egy rokon? Vagy a dédfater balkézről született gyereke, egy féltestvér?

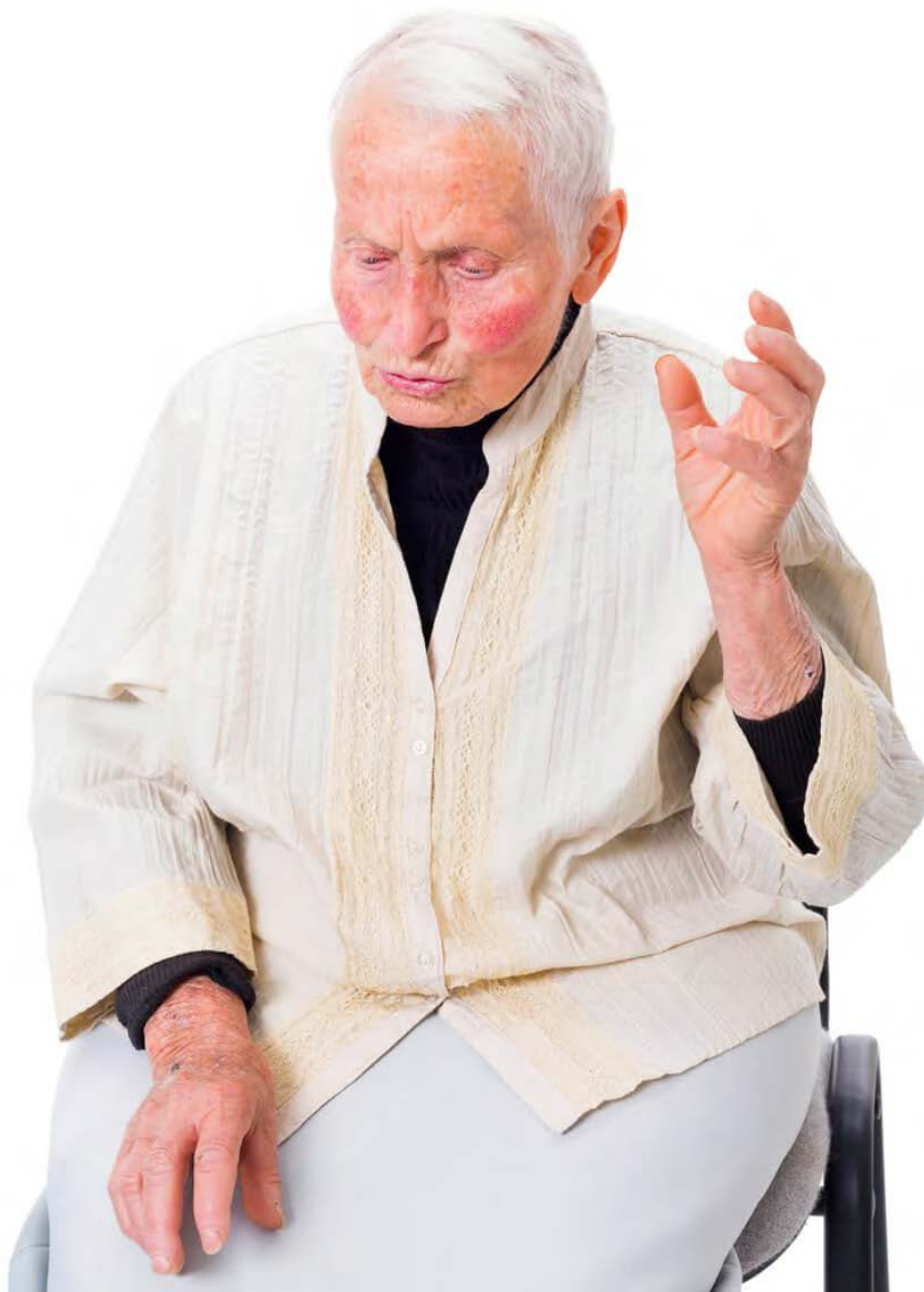
Két nap múlva úgy állítok be, hogy viszek némi tisztálkodószert, és azt hazudom, épp csak beugrottam, mert nincs valami sok időm, de anya megkért, hogy hozzam be ezeket.

Arcáról gyorsan lefagy a győzelmi mámor, ami akkor ült ki rá, amikor megpillantott az ajtóban. Elhitte. Valahogy ki kell bírjam, hogy ne én hozzam fel a témát, mert akkor megint elveszítem.

– Amúgy hogy vagy, nagyika? Minden rendben?

– Éppenséggel majdnem, csak sajnós ma épp Azazotrombatrampli van szolgálatban; ez egész kivette az erőmet.

– Ó, sajnálom. Tehetek érted valamit?

Nem válaszol. Látom, ő is játszmázik: azt keresi, mit mondhatna, amivel ideszögez, nehogy tényleg elmenjek. Okosan lép:

- Minek mondjak bármit, úgyis csak rohantok mindig.
- Ha van valami fontos, mamikám, megpróbálhatom arrébb tolni a programomat.

– Az anyádnak egy szót se! Megígéred? Én senki másban nem bízok, csak tebenned.

Mindenre csak a legszükségesebb, egyszavas választ adom, vagy bólogatok, hümmögök, így talán nem szúrom el. Olyan hangnemben folytatja, mint egy katonatiszt:

– Özvegy Kassai Jánosné. Meg tudod jegyezni?

Bólintok. Hogy lássa az elszántságomat, előveszek egy jegyzetfüzetet, és felírom. Kérdőn nézek rá, hogy folytassa.

– Az ötödikben lakott régebben. Ha él még, tán most ő is egy ilyen elfekvőben van, mint én.

Anyámat ilyenkor szokta megütni a guta. Havi kétszázötvenezeret fizetnek a helyért. Még jakuzzi is van.

– Mamikám, tudsz még mondani valamit? Attól tartok, ez kevés lesz.

A folytatás olyan monoton, mintha megtanulta volna, hogy az adott pillanatban majd hibátlanul adja elő.

– Két gyereke van: Ilka és Áron. A lánynak külföldi a férje, de lehet, hogy már elváltak. Nem úgy van, mint régen, manapság nem tartanak soká a házasságok. A fiú a közgazdasági egyetemre járt. Nem tudom, megnősült-e, de nem hinném. Nagy karriert csinált egy német vállalatnál. A nővére meg orvosnak tanult, de sosem praktizált, elment inkább orvoslátogatónak. Azért is gondolom, hogy ők is beadták ilyen helyre az anyjukat.

Dögöljek meg, ha értem az összefüggést, de nem szakíthatom félbe. Csendben várok a folytatásra. Csak egy-egy fél pillanatra nézek rá, miközben elmélyülten vizsgálom a jegyzeteimet, mintha ebből máris összerakhatnék valamit, és tudós tekintettel próbálom biztatni, hogy folytassa, mert ez nem elég az internetnek. Ő viszont úgy érzi, vége a monológoknak.

- Ismered őt? Hogy néz ki?
- Hogy? HOGY? Hát, ő is ilyen vén szar lett, mint én. Hiába is mondanám, hogy szőke volt vagy barna. Nézz körül! Itt mindenki egyforma.
- Dehogy! Te például szép vagy, sokkal szebb, mint mások. A bőröd is olyan finom sima. És te nagyon kedves vagy, meg nyitott egy csomó dologra. Érdekel az internet, követed a politikai témákat...

Nem folytatom, büszke vagyok magamra, hogy ennyi mindent fel tudtam sorolni, és az egészből csak egy hazugság. Felbátorodom:

- Ő is ismer téged? Barátok voltatok?
- Tudott rólam.
- Mármint?
- Mármint a jóakaróink úgy csinálták, hogy megtudja.
- És ez nagyon kínos volt? – úgy teszek, mintha máris érteném, miről van szó, hátha belülről könnyebben bagozom ki.
- Nem volt szép tőle, hogy fölkereste a nagyapádat, legalábbis akkor nagyon haragudtam rá, de most már megértem.
- És a nagyapa mit szólt hozzá?
- Ó, hát, akkor az egyszer majdnem megölt. Édes istenem, micsoda cirkusz volt! A szomszédok még a rendőrséget is kihívták.
- És akkor ő is ott volt?
- Kicsoda?

– Hát a Kassainé.

– Jaj, isten őrizz! Én nem is találkoztam vele szemtől szemben. Nagyapádat a munkahelyén érte el telefonon, holott akkor már nekünk is volt készülékünk, mivel én a cégnél olyan pozícióban voltam, hogy elintézte a főnököm a bekötést. Pedig akkor még csak az orvosoknak meg a jó párttagoknak volt, és mi nem voltunk azok.

– És hogy tudtad meg, hogy beszélt a nagyapával?

Ez valamiért rossz kérdésnek bizonyul, megint berántja az időlagútba. Rogyasztja a vállát, nézi a belső filmet, nincs itt. A tekintetén egy érzelmi mélyrepülés ezer rezdülése. Te jó ég, talán meg is verte! Óvatosan megfogom a kezét. Nem húzza el, de nem is reagál, mintha észre sem venné. Nem akarom kizökkenteni. Amikor lejár a szalag, úgy marad mozdulatlanul.

– Nagyika, drága, megpróbálok utánanézni, ha szeretnéd. Akarsz vele találkozni, ha megtalálom?

Látom, jó nehéz kérdést tettem fel. Ráfér egy kis bátorítás:

– Szerintem nagyon érdekes lenne. Összehozunk egy randit, jó? Hátha ő is szeretné. Végül is mi történhet? Legfeljebb nem akarja, de te akkor is megpróbáltad. Keresünk egy jó cukit vagy egy parkot, ahol magatok lehettek. Veszek nektek jó kis likőrt, hogy lelazuljatok.

– Te, és minálunk büntetik azt a hogyhívjással töltött cigit?

Azta! Nem kispályás az öreglány. Oké, gyerünk, járjunk túl az idő eszén! Csak nem halnak meg tőle.

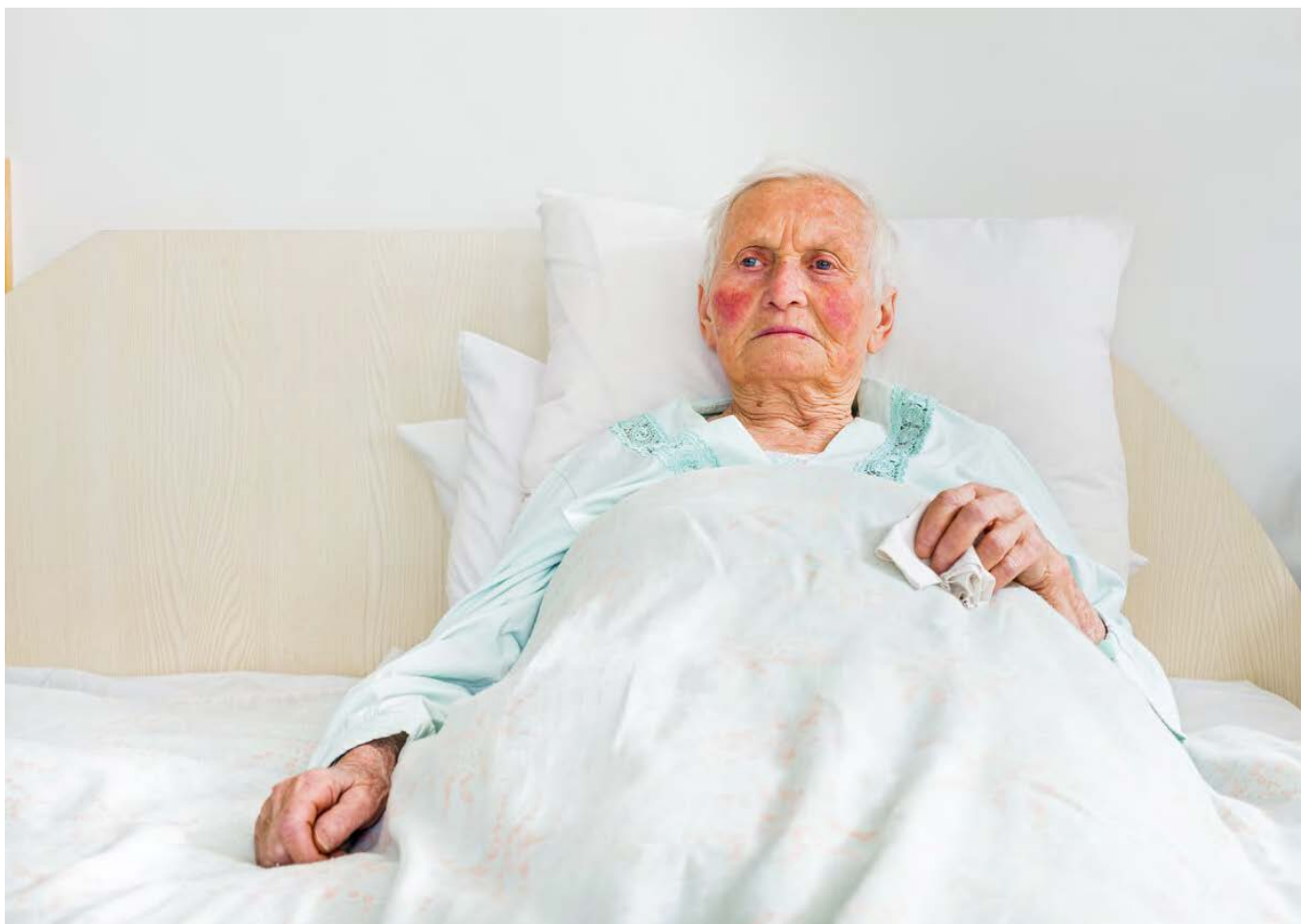
Akkor most két feladatom van: kinyomozni a nénikét és füvet szerezni. Az utóbbi sokkal könnyebb. Már hazafelé a villamoson böngészem minden felületen a Kassaiakat. Ahhoz képest, hogy egyet sem ismerek, rohadt sokan vannak. Ilkát és Áront pont nem találok. Lehet, hogy nem is jól emlékszik. Vagy az egész sztori az ő agyszüleménye. Eszembe jut egy osztálytársam, akinek az anyja az anyakönyvi hivatalban dolgozott. Megpróbálok megszerezni a telefonszámát.

Olyan lassan jönnek be az infók, mintha mindenki direkt szórakozna velem. Több mint egy hét után ott tartok, hogy van egy nevem és egy telefonszámom az ötödik kerületi hivatalhoz. A hivatalnok elég kedves, és tudom, hogy segíteni akar, de időt kér. Eközben nem merem meglátogatni a nagyanyámat, anyától tudom, ő is éppolyan türelmetlen, mint én. Állítólag ötpercenként megkérdezi, nem mondtam-e róla valamit.

Újabb egy hét, mire visszahívnak a hivatalból: megvan a néni! Öreganyám tényleg boszorkány, kitalálta, hogy idősotthonban lakik. Türelmetlenül felkeresem, és elmondom, ki vagyok, mit akarok. Rosszabb bőrben van, mint a mama, lassan érti meg a mondataimat, süketebb is, mint ő. Amikor a nevet említem, látom, ő is kezdi az időutazást, s mikor ehhez a fejezethez ér, eltorzul az arca, és rám ripakodik:

– Azaszemétkurva? Hát, még most sem hagy nekünk békét? Még mindig a János kell neki? Vigye csak, ott van, kaparja ki a föld alól!

Olyan erő van az öregasszonyban, félek, megöl. Kezdem sejteni mi történhetett. Kár, hogy nem jön össze, igazán klassz kis hollywoodi filmvég lenne, ahogy a két öregasszony napszemüvegben ül egy parkban, egymás kezéből kapkodják ki a spanglit, és nagyokat kacagnak a régi sztorikon, hogy milyen hülye férjeik voltak, akik megérdemelték az asszonyok félrelépését. Hát, ez ugrott...

Nem várhatom tovább a nagyit, pedig utálok, hogy így kell visszatérjek. Soha ilyen izgatottnak nem láttam, mint most.

– Mamikám, hát, ez nem volt könnyű, de sikerült kiderítenem. Ez a Kassainé, sajnos, már meghalt. És igazad volt: a lánya tényleg elvált. A fiának meg nincsen családja. Fantasztikus vagy!

Nem mond semmit. Tudom, mennyire csalódott. Úgy gondolom, ránk fér egy cigi. Kitolom a kertbe. Ismerek egy padot leghátul, a bozótban.

kép | shutterstock.com

Novák Gábor

SAJÁT IDŐNK

[IDŐSZÁMÍTÁSUNK SZERINT]

2018-09-14 | IDŐSZÁMÍTÁSUNK SZERINT, NOVELLA

Hajnali egy körül végre kikapcsolja a webkamerát és a számítógépet, villanyt olt, és már az elnehezülő sötétben oldja meg pongyoláját, dobja le művi tagjait. Odakint mentőautó szirénája sír, aztán csend lesz, benn ventilátor szárnyai szeletelik a